

Sprawa C-45/19**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

24 stycznia 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Juzgado Contencioso Administrativo A Coruña (sąd administracyjny w A Coruña) (Hiszpania)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

12 grudnia 2018 r.

Strona skarżąca:

Compañía de Tranvías de La Coruña S.A.

Strona pozwana:

Ayuntamiento de A Coruña

Przedmiot postępowania głównego

Skarga wniesiona przez skarżącą, po pierwsze, na decyzję Ayuntamiento de A Coruña (gminy A Coruña) z dnia 30 listopada 2016 r., na podstawie której nałożono na skarżącą zobowiązanie do dalszego wykonywania umowy koncesyjnej dotyczącej jednolitej sieci miejskiego, publicznego transportu pasażerskiego w strefie miejskiej A Coruña przez maksymalnie dwa lata, zgodnie z art. 5 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącego usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz.U. 2007 L 315, s. 1; zwanego dalej „rozporządzeniem 1370/2007”), i postanowiono zasięgnąć opinii Komisji Europejskiej w przedmiocie wniosku skarżącej, dotyczącego możliwości zastosowania wyjątku przewidzianego w art. 8 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia w celu określenia możliwości przedłużenia okresu obowiązywania koncesji do daty wygaśnięcia uzgodnionej w umowie, a po drugie, na decyzję

pozwanej z dnia 2 czerwca 2017 r., oddalającą wniosek skarżącej o ponownie rozpoznanie sprawy wobec wyżej wymienionej decyzji z dnia 30 listopada 2016 r.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Przedmiotem pytania prejudycjalnego jest wykładnia rozpoczęcia biegu okresu 30 lat przewidzianego w art. 8 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia 1370/2007. Strony zgadzają się, że rzeczony artykuł ma zastosowanie do umowy koncesyjnej będącej przedmiotem sporu w niniejszej sprawie, gdyż jest to zamówienie prowadzące do zawarcia umowy o świadczenie usług publicznych, udzielone przed dniem 26 lipca 2000 r. na podstawie procedury innej niż procedura przetargowa zapewniająca uczciwą konkurencję (art. 8 ust. 3 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia 1370/2007).

Podstawę prawną stanowi art. 267 TFUE.

Pytanie prejudycjalne

„Biorąc pod uwagę art. 8 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 1370/2007[,] czy maksymalny okres obowiązywania umów, wynoszący 30 lat, o którym mowa w powyższym przepisie, rozpoczyna swój bieg[,] a) w chwili udzielenia zamówienia prowadzącego do zawarcia umowy lub w chwili zawarcia umowy[,] b) w chwili wejścia w życie wspomnianego przepisu[,] c) w dniu następującym po upływie okresu przejściowego przewidzianego w art. 8 ust. 2 rzeczonego rozporządzenia (dzień 3 grudnia 2019 r.)[,] czy też d) w jakimkolwiek innym dniu wskazanym przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej?”

Przywołane przepisy prawa Unii

Artykuł 8 ust. 3 rozporządzenia 1370/2007.

Zdaniem sądu odsyłającego, do celów, jakie mogłyby wynikać ze zmiany umowy w trakcie jej wykonywania, konieczne może być uwzględnienie art. 81 dyrektywy 2014/24/UE i art. 90 dyrektywy 2014/25/UE, które – choć nie są bezpośrednio stosowane – ujmują orzecznictwo Trybunału dotyczące skutków takich zmian.

Przywołane przepisy prawa krajowego

Real Decreto Legislativo 3/2011 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Contratos del Sector Público (królewski dekret ustawodawczy 3/2011 z dnia 14 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego ustawy o zamówieniach publicznych) (art. 224 ust. 1).

Real Decreto 1098/2001 por el que se aprueba el Reglamento general de la Ley de Contratos de las Administraciones Públicas (dekret królewski nr 1098/2001 z dnia 12 października 2001 r. w sprawie przyjęcia rozporządzenia wykonawczego do ustawy o zamówieniach publicznych) (art. 109).

Kodeks cywilny (art. 4-1939).

Ley 40/2015 de Régimen Jurídico del Sector Público (ustawa 40/2015 z dnia 1 października 2015 r. o regulacji prawnej sektora publicznego) (art. 32 ust. 3).

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania głównego

- 1 W dniu 1 grudnia 1986 r. Pleno del Ayuntamiento de A Coruña (rada gminy A Coruña) zatwierdziła zawarcie umowy z COMPANHIA DE TRANVIAS DE LA CORUÑA w celu ujednolicenia w ramach jednej koncesji wszystkich linii transportu miejskiego należących do skarżącej. Umowa koncesji jednolitej sieci miejskiego transportu publicznego pasażerów w strefie miejskiej Coruñi została podpisana w dniu 6 lutego 1987 r. przez skarżącą i pozwaną, a akt notarialny został zawarty w dniu 15 maja 1987 r. W umowie wskazano dzień 31 grudnia 2024 r. jako jeden termin zaprzestania świadczenia wszystkich usług. W dniu 5 lipca 1996 r. te same strony zawarły umowę w celu ujęcia w poprzedniej umowie nowej, dodatkowej usługi publicznego transportu tramwajem na promenadzie nadmorskiej, z takim samym terminem wygaśnięcia umowy.
- 2 W dniu 18 października 2016 r. pozwana wysłała do skarżącej pismo, w którym wskazała, że zgodnie z rozporządzeniem 1370/2007 nastąpi wygaśnięcie z mocy ustawy udzielonej koncesji ze względu na upływ okresu 30 lat od dnia udzielenia koncesji, oraz przyznała skarżącej piętnastodniowy termin na wysłuchanie. W dniu 2 listopada 2016 r. skarżąca przedstawiła zarzuty, w których stwierdziła, że: a) nie ma miejsca wygaśnięcie z mocy ustawy, lecz rozwiązanie umowy, oraz że b) zgodnie z zasadą pewności prawa i zasadą równości okres 30 lat przewidziany w art. 8 rozporządzenia 1370/2007 nie powinien być liczony od dnia udzielenia zamówienia, lecz od konkretnej daty. Zdaniem skarżącej datą tą jest albo dzień 3 grudnia 2009 r., tj. data wejścia w życie rozporządzenia, albo dzień 26 lipca 2000 r., tj. data graniczna określona w art. 8 rozporządzenia. Ewentualnie skarżąca podnosi, iż gdyby uznać, że okres 30 lat należy liczyć od udzielenia zamówienia, zmiana wprowadzona w umowie w 1996 r. byłaby równoznaczna z nowym zamówieniem, w związku z czym umowa obowiązywałaby do 2026 r. (przypadek przewidziany w art. 8 ust. 3 akapit ostatni rozporządzenia 1370/2007).
- 3 W dniu 30 listopada 2016 r. pozwana wydała decyzję, na podstawie której nałożono na skarżącą zobowiązanie do dalszego wykonywania koncesji przez maksymalnie dwa lata, zgodnie z art. 5 ust. 5 rozporządzenia, i postanowiono zasięgnąć opinii Komisji Europejskiej w przedmiocie wniosku skarżącej, dotyczącego możliwości zastosowania wyjątku przewidzianego w art. 8 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia w celu określenia możliwości przedłużenia okresu obowiązywania koncesji do daty wygaśnięcia uzgodnionej w umowie. Skarżąca

złożyła wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy w drodze administracyjnej, który pozwana oddaliła decyzją z dnia 2 czerwca 2017 r.

Główne argumenty stron w postępowaniu głównym

- 4 Skarżąca podnosi niezgodność z prawem zaskarżonych decyzji w oparciu o następujące zarzuty:
 - i) nieważność decyzji z powodu pominięcia postępowania określonego przepisami ustawy; skarżąca powołuje się na art. 224 Real Decreto Legislativo 3/2011, por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley de Contratos del Sector Público, i na art. 109 Real Decreto 1089/2001, por el que se aprueba el Reglamento General de la Ley de Contratos de las Administraciones Públicas, twierdząc, że pozwana ograniczyła się do przesłania pisma, w którym wskazuje przedłużenie koncesji o dwa lata oraz jej interpretację rozporządzenia 1370/2007, w szczególności art. 8;
 - ii) skarżąca nie zgadza się z interpretacją rozporządzenia 1370/2007, w szczególności jego art. 8 ust. 3;
 - iii) skarżąca twierdzi również, że nawet gdyby przyjąć założenie, iż prawidłowa interpretacja wspomnianego art. 8 rozporządzenia 1370/2007 wymaga wygaśnięcia umowy koncesyjnej z upływem okresu 30 lat od zawarcia umowy, okres ten upłynąłby dopiero w 2024 r., ponieważ zmiana wprowadzona w 1994 r. miała istotny charakter i była równoznaczna z udzieleniem nowego zamówienia; w tym względzie skarżąca powołuje się na art. 81 dyrektywy 2014/24/UE i art. 90 dyrektywy 2014/25/UE, utrzymując, że chociaż nie mają one zastosowania ze względu na pierwszeństwo rozporządzenia 1370/2007, gdyż jest to *lex specialis*, stanowią one wyraz orzecznictwa Trybunału dotyczącego istotnej zmiany umów koncesji i jej skutków;
 - iv) tytułem ewentualnym skarżąca podnosi, że jeżeli zostanie przyjęte, iż bieg 30-letniego terminu, określonego w art. 8 rozporządzenia 1370/2007, rozpoczyna się od udzielenia zamówienia, należy wszcząć postępowanie w sprawie przedłużenia umowy koncesyjnej z uwagi na niepożądane skutki prawne i gospodarcze wynikające z rozwiązania umowy, o ile Komisja wyrazi na to zgodę, zgodnie z art. 8 ust. 3 rozporządzenia 1370/2007.
- 5 Pozwana twierdzi, że zaskarżona decyzja jest zgodna z prawem z następujących powodów:
 - i) nie ma żadnej wady proceduralnej, ponieważ nie jest to rozwiązanie umowy koncesyjnej, lecz bezpośrednie zastosowanie prawa Unii, które ma pierwszeństwo nad wszelkimi przepisami prawa krajowego i postanowieniami umowy, zgodnie z art. 288 TFUE, a w każdym razie w postępowaniu wysłuchano skarżącą;

- ii) w odniesieniu do określenia daty rozpoczęcia biegu 30-letniego okresu, o którym mowa w art. 8 ust. 3 rozporządzenia 1370/2007, pozwana twierdzi, że bieg tego okresu należy liczyć od udzielenia zamówienia prowadzącego do zawarcia umowy koncesji;
 - iii) pozwana nie zgadza się, że zastosowanie ma orzecznictwo Trybunału dotyczące istotnej zmiany umów, ponieważ ma ono na celu zagwarantowanie zasad przejrzystości i równego traktowania oferentów, aby uniemożliwić w ten sposób zmianę umowy w trakcie jej wykonywania poprzez zmianę przedmiotu umowy lub obowiązków stron, a tym samym zawiedzenie oczekiwań rzeczywistych lub potencjalnych oferentów na etapie przetargu i udzielania zamówienia; zdaniem pozwanej przypadek ten nie tylko nie pokrywa się, lecz jest sprzeczny z przypadkiem rozpatrywanym w niniejszej sprawie;
 - iv) w odniesieniu do zastosowania wyjątku przewidzianego w art. 8 ust. 3 rozporządzenia 1370/2007, pozwana twierdzi, że w dniu 17 kwietnia 2017 r. zwróciła się do Komisji Europejskiej o wyrażenie opinii, ale nie w celu złożenia wniosku o zezwolenie na przedłużenie w ramach wspomnianego wyjątku, tylko w celu ustalenia, jakie byłyby kryteria Komisji dotyczące udzielenia takiego zezwolenia. Pozwana zaprzecza, iż spełnione są przesłanki zastosowania tego wyjątku, w szczególności skutki gospodarcze takiego wygaśnięcia koncesji, i argumentuje, że ponieważ chodzi o wygaśnięcie z mocy ustawy, a przepis nie przewiduje żadnej rekompensaty, nie ma ona zastosowania zgodnie z art. 32 Ley 40/2015 de Régimen Jurídico del Sector Público. Pozwana dodaje, że w każdym razie, zważywszy, iż skarżąca nie wysuwa żadnych roszczeń dotyczących rekompensaty, nie ma potrzeby rozpatrywania tej kwestii.
- 6 Jeśli chodzi o wystąpienie z odesłaniem prejudycjalnym, skarżąca twierdzi, że bieg okresu 30 lat, przewidzianego w art. 8 ust. 3 rozporządzenia 1370/2007, należy liczyć od dnia 3 grudnia 2009 r., w związku z czym przywołuje ona brzmienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożonego przez Consiglio di Stato (Włochy) w dniu 12 czerwca 2017 r., Autolinee Toscane SpA/Mobit Soc.cons.arl (sprawa C-351/17), opinię przedstawioną przez rzecznika generalnego w sprawie C-350/17, połączonej ze sprawą C-351/17, odpowiedź na zapytanie parlamentarne E 6628/09, w którym poruszono kwestię zgodności z rozporządzeniem 1370/2007 projektu ustawy rządu francuskiego nr 1961, dotyczącego Wielkiego Paryża, a także różne uwagi dotyczące wstecznej mocy rozporządzenia, w tym ewentualnego wpływu na zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań.
- 7 Natomiast pozwana stwierdza w tym względzie, że bieg trzydziestoletniego okresu, przewidzianego w art. 8 ust. 3 rozporządzenia 1370/2007, należy liczyć od daty udzielenia zamówienia, i w tym celu przywołuje pismo wysłane przez pracownicę DG MOVE, Bárbarę Jankovek, do Ayuntamiento de A Coruña, w którym stwierdzono, że bieg wspomnianego okresu rozpoczyna się z chwilą

udzielenia zamówienia. Powołuje się również na odpowiedź na zapytanie parlamentarne E 6628/09, w którym poruszono kwestię zgodności z rozporządzeniem (WE) nr 1370/2007 projektu ustawy rządu francuskiego nr 1961, dotyczącej Wielkiego Paryża, aczkolwiek przedstawiając interpretację tej odpowiedzi w sposób diametralnie odmienny od skarżącej; raport hiszpańskiego Ministerio de Fomento (ministerstwa infrastruktury i transportu) z dnia 21 października 2008 r., w którym wskazano, że okres 30 lat odnosi się do obowiązywania koncesji od chwili jej udzielenia i że może ona obowiązywać do wygaśnięcia, lecz nie dłużej niż 30 lat, a także na badanie dotyczące konkurencji w zakresie regularnego, międzymiastowego transportu drogowego pasażerów w Katalonii, opracowane przez Autoridad Catalana de Competencia (kataloński organ ds. konkurencji), który doszedł do takiego samego wniosku.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania prejudycjalnego

- 8 Sąd odsyłający bierze pod uwagę dwa możliwe wyjątki, które mogą go zwolnić z obowiązku wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym, i stwierdza, że żaden z nich nie występuje w niniejszej sprawie.
- 9 Po pierwsze, rozpatrywana kwestia nie jest tożsama z kwestią, która była już przedmiotem orzeczenia w trybie prejudycjalnym w podobnej sprawie. Jedynym znanym odniesieniem do odesłania prejudycjalnego, które dotyczy art. 8 ust. 3 rozporządzenia 1370/2007, jest wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Consiglio di Stato (Włochy) w dniu 12 czerwca 2017 r., Autolinee Toscane SpA/Mobit Soc.cons.arl (sprawa C-351/17), w przedmiocie którego Trybunał nie wydał jeszcze orzeczenia, jednak rzecznik generalny przedstawił już opinię w tej sprawie. Jednakże we wspomnianym odesłaniu prejudycjalnym Consiglio di Stato stoi na stanowisku, że okres 30 lat, przewidziany w art. 8 ust. 3 rozporządzenia, rozpoczyna bieg w chwili wejścia w życie rzeczzonego rozporządzenia, w związku z czym kwestia ta nie jest przedmiotem wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, lecz raczej przedmiot czwartego z zadanych pytań jedynie dotyczy skutków wspomnianego skrócenia 30-letniego okresu, a w szczególności, czy samo skrócenie do 30 lat obowiązywania umowy koncesji skutkuje usunięciem uchybień proceduralnych spowodowanych pierwotnym naruszeniem przepisów art. 5.
- 10 Po drugie, brzmienie art. 8 ust. 3 rozporządzenia 1370/2007, w odniesieniu do maksymalnego czasu trwania okresu 30 lat umowy koncesyjnej, nie pozwala na jednolitą interpretację w świetle tylko owego przepisu. W ramach tzw. „doktryny acte clair” z orzecznictwa Trybunału wynika, że do sądu krajowego należy ocena, czy istnieją uzasadnione wątpliwości co do wykładni przepisu prawa Unii, w związku z czym może on uznać, iż nie jest konieczne wystąpienie z odesłaniem prejudycjalnym, jeżeli prawidłowe stosowanie prawa Unii jest tak oczywiste, że nie pozwala na żadne uzasadnione wątpliwości co do jego właściwej wykładni i stosowania, lecz jedynie wówczas, gdy sąd krajowy stwierdzi, że dane zagadnienie jest równie oczywiste również dla sądów krajowych innych państw

członkowskich i dla Trybunału (wyrok z dnia 6 października 1982 r. w sprawie 238/81 Sri CILFIT i Lanificio di Gavardo SpA przeciwko Ministero della Sanità, a odnośnie do bardziej zawężającej wykładni tego zwolnienia z obowiązku wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym, wyrok z dnia 9 września 2015 r. w sprawie C-160/14, Ferreira da Silva).

- 11 Tymczasem w niniejszej sprawie wątpliwości wynikają, po pierwsze, z brzmienia art. 8 ust. 3 rozporządzenia, który w żaden sposób nie określa, jaka powinna być data rozpoczęcia biegu maksymalnego czasu obowiązywania okresu 30 lat, więc istnieją trzy możliwości: i) uznanie, że maksymalny czas obowiązywania okresu 30 lat umowy liczy się od chwili udzielenia zamówienia (maksymalna retroaktywność) - zgodnie z taką wykładnią umowy wygasłyby po upływie 30 lat od udzielenia zamówienia, w związku z czym umowy sprzed dnia 3 grudnia 1979 r. wygasłyby od chwili wejścia w życie rozporządzenia i od tej daty aż do upływu okresu 30 lat; ii) uznanie, że wspomniany maksymalny okres 30 lat liczy się od chwili wejścia w życie rozporządzenia (minimalna retroaktywność) oraz iii) uznanie, że bieg wspomnianego okresu liczy się od dnia 26 lipca 2000 r., zgodnie z przepisem rzeczonego art. 8 ust. 3 lit. b).
- 12 Wątpliwości nasilają się ze względu na brak wyraźnej odpowiedzi Komisji na tę kwestię. Mianowicie:
 - A) Komunikat Komisji w sprawie wytycznych interpretacyjnych w odniesieniu do rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 nie zawiera żadnego odniesienia do tej kwestii, a odnośnie do art. 8 ust. 3 wskazuje jedynie na interpretację ostatniego akapitu lit. d);
 - B) odpowiedź na zapytanie parlamentarne E 6628/09, w którym poruszono kwestię zgodności z rozporządzeniem 1370/2007 projektu ustawy francuskiego rządu nr 1961 w sprawie Wielkiego Paryża, zważywszy, że projekt ten przewidywał udzielenie przedsiębiorstwom publicznym SNCF i RATP zamówień prowadzących do zawarcia umów wyłącznych na eksploatację linii autobusowych, tramwajowych i metra, można by rozumieć jako opowiadającą się za możliwością iii), to znaczy, że wspomniany okres liczy się od dnia 26 lipca 2000 r., biorąc pod uwagę przepis rzeczonego art. 8 ust. 3 lit. b). Odpowiedź jest jednak dość niejednoznaczna, ponieważ zaczyna się od stwierdzenia, że oświadczenie to jest sformułowane w sposób ogólny, a ponadto można ją interpretować w ten sposób, iż data wygaśnięcia ostatniej umowy zawartej przed dniem 25 lipca 2000 r. nie może być późniejsza niż dzień 25 lipca 2030 r., ale wszystkie zamówienia prowadzące do zawarcia umowy sprzed tej daty i udzielone bez procedury przetargowej nie mogą obowiązywać po upływie 30 lat od ich udzielenia;
 - C) w piśmie wysłanym przez pracownicę DG MOVE, Bárbarę Jankovek, do Ayuntamiento de A Coruña stwierdzono, że bieg spornego okresu 30 lat rozpoczyna się wraz z udzieleniem zamówienia, chociaż ze względu na autorstwo nie można uznać tego pisma za oficjalne stanowisko Komisji —

jego autorem nie jest ani Komisja, ani nawet komisarz —, a także, z tych samych powodów, nie można uznać go za wykładnię autentyczną owego stanowiska ani, w związku z tym, za wytyczną dotyczącą interpretacji;

- D) ponadto na zapytanie P 4849/17 złożone w Parlamencie w dniu 14 lipca 2017 r. przez hiszpańskiego eurodeputowanego, José Blanco, dotyczące sprzeczności między owym pismem a odpowiedzią udzieloną przez Komisję na zapytanie parlamentarne E 6628/09, Komisja odpowiedziała w dniu 4 września 2017 r. : „Kwestia podniesiona przez szanownego posła może zostać wyjaśniona przez Trybunał w ramach odesłania prejudycjalnego wniesionego do Trybunału przez włoską Consiglio di Stato (sprawa C-350/17). Komisja oczekuje na rozstrzygnięcie tej sprawy”. Można zatem stwierdzić, że obecnie Komisja nie zajęła stanowiska w przedmiocie interpretacji kwestii rozpatrywanej w niniejszej sprawie.

- 13 Wreszcie, opinia rzecznika generalnego w powyższej sprawie C-350/17 została przedstawiona niedawno i brzmi następująco: „76. W związku z tym, jak wskazał sąd odsyłający, zamówienie udzielone na rzecz spółki RATP we Francji jest objęte art. 8 ust. 3 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia nr 1370/2007. 77. Zgodnie z art. 8 ust. 3 akapit drugi tego rozporządzenia tego rodzaju umowy »mogą obowiązywać do czasu ich wygaśnięcia, lecz nie dłużej niż przez okres trzydziestu lat«. 78. Godny ubolewania jest fakt, że przepis ten nie określa punktu początkowego trzydziestoletniego terminu, jak podniosły grupa Mobit i Komisja. Teoretycznie można rozważyć kilka punktów początkowych, takich jak dzień przedstawienia przez Komisję pierwotnego wniosku dotyczącego rozporządzenia (dzień 26 lipca 2000 r.), jak sugerowała grupa Mobit, data wejścia w życie rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 (dzień 3 grudnia 2009 r.), dzień następujący po upływie okresu przejściowego określonego w art. 8 ust. 2 tego rozporządzenia (dzień 3 grudnia 2019 r.), dzień udzielenia danego zamówienia prowadzącego do zawarcia umowy czy też pierwszy dzień obowiązywania tej umowy. 79. Uważam jednak, że za rozpoczęcie biegu terminu trzydziestu lat należy uznać datę wejścia w życie rozporządzenia (WE) nr 1370/2007, a to z dwóch powodów. Po pierwsze, posłużenie się datą udzielenia danego zamówienia nie pozwalałoby na zastosowanie jednolitego rozwiązania dla wszystkich zamówień, o których mowa w art. 8 ust. 3 tego rozporządzenia. Taka sytuacja utrudniałaby właściwym organom stosowanie rozporządzenia i prowadziłaby do niepewności prawa po stronie podmiotów prowadzących działalność w sektorze transportu. 80. Po drugie, pragnę zauważyć, że przepis ten dotyczy wszystkich umów zawartych przed dniem 3 grudnia 2009 r. – datą wejścia w życie tego rozporządzenia. W związku z tym wydaje mi się rozsądne uznanie, że data ta również stanowi początek biegu terminu trzydziestu lat, określonego w art. 8 ust. 3 akapit drugi tego rozporządzenia w przypadku umów, o których mowa w art. 8 ust. 3 akapit pierwszy lit. b) i c) tego rozporządzenia, jak założył sąd odsyłający i rząd francuski. 81. Należy zatem uznać, zgodnie z treścią właściwych przepisów, że termin trzydziestu lat upływa w dniu 3 grudnia 2039 r. 82. W pytaniu czwartym sąd ten zmierza do ustalenia, czy do zamówienia udzielonego przez państwo francuskie na rzecz spółki RATP mogą mieć zastosowanie przepisy przejściowe

ustanowione w art. 8 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1370/2007, pomimo że umowa zawarta w wyniku tego zamówienia wygasa w dniu 31 grudnia 2039 r., czyli po dniu 3 grudnia 2039 r., upływie terminu trzydziestu lat. 83. W tym względzie grupa Mobit podniosła, że zamówienie udzielone na rzecz spółki RATP nie jest, ze względu na czas jego trwania, zgodne z przywołanym wyżej przepisem. Wydaje mi się jednak, że to stanowisko jest wynikiem konfuzji przesłanek stosowania wspomnianych przepisów przejściowych z jego skutkami. 84. Z jednej strony bowiem z brzmienia art. 8 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 wynika, że przepisy przejściowe mają zastosowanie do wszystkich umów zawartych na podstawie zamówień udzielonych przed dniem 3 grudnia 2009 r., bez względu na ich termin obowiązywania. Z drugiej strony art. 8 ust. 3 akapit drugi tego rozporządzenia uściśla skutki i czas obowiązywania wspomnianych przepisów, ale nie rodzaj umowy, do której przepisy te znajdują zastosowanie. 85. Zgodnie z taką treścią właściwych przepisów, nie ulega wątpliwości, że zamówienie, udzielone przez państwo francuskie na rzecz spółki RATP, może rzeczywiście korzystać z przepisów przejściowych ustanowionych w art. 8 ust. 3 rozporządzenia nr 1370/2007, i to bez względu na okoliczność, że umowa zawarta na podstawie tego zamówienia wygasa dnia 31 grudnia 2039 r., jak podniosły spółka Autolinee Toscane, spółka RATP, Regione Toscana, rządy francuski i portugalski oraz Komisja. Niemniej jednak wspomniane zamówienie będzie mogło korzystać z tych przepisów wyłącznie w terminie trzydziestu lat, określonego dla umów, o których mowa w art. 8 ust. 3 akapit pierwszy lit. b) tego rozporządzenia, który upływa z dniem 3 grudnia 2039 r. 86. W konsekwencji art. 5 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 znajdzie zastosowanie do umowy takiej, jak zawarta przez spółkę RATP, wyłącznie od dnia 4 grudnia 2039 r. Stosunkowo długi termin obowiązywania tych przepisów przejściowych można tłumaczyć w szczególności trudnością w osiągnięciu porozumienia w Radzie odnośnie do przyjęcia tego rozporządzenia. 87. W świetle powyższych rozważań proponuję, aby Trybunał odpowiedział na pytania prejudycjalne pierwsze i czwarte w następujący sposób: art. 8 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 należy interpretować w ten sposób, że art. 5 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia nie znajduje zastosowania w terminie trzydziestu lat, który upływa z dniem 3 grudnia 2039 r., do umów, o których mowa w art. 8 ust. 3 akapit pierwszy lit. b) tego rozporządzenia, i to bez względu na okoliczność, że umowa ta wygasa po dniu 3 grudnia 2039 r.”

- 14 Sąd odsyłający zauważa, iż i) w tej opinii rzecznika generalnego stwierdzono, że brzmienie art. 8 ust. 3 rozporządzenia 1370/2007 nie narzuca jednolitej interpretacji i że, przynajmniej teoretycznie, istnieje kilka możliwości, oraz że (ii) chociaż opinia rzecznika generalnego jest istotną pomocą dla decyzji Trybunału, stanowi jedynie wskazówkę, jakie byłoby możliwe ostateczne rozstrzygnięcie Trybunału, lecz go nie wiąże.
- 15 W świetle powyższych uwag sąd odsyłający uważa, że zgodnie z przepisami art. 267 TFUE należy przedłożyć następujące pytanie prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej:

„Biorąc pod uwagę art. 8 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 1370/2007[,] czy maksymalny okres obowiązywania umów, wynoszący 30 lat, o którym mowa w powyższym przepisie, rozpoczyna swój bieg[:] a) w chwili udzielenia zamówienia prowadzącego do zawarcia umowy lub w chwili zawarcia umowy[,] b) w chwili wejścia w życie wspomnianego przepisu[,] c) w dniu następującym po upływie okresu przejściowego przewidzianego w art. 8 ust. 2 rzeczonego rozporządzenia (dzień 3 grudnia 2019 r.)[,] czy też d) w jakimkolwiek innym dniu wskazanym przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej?”

DOKUMENT ROBOCZY